

Referat fra møte i Haugalandet vannområdeutvalg

Møte: 5. desember 2017, Tysvær rådhus

Til stede:		
Haugesund kommune	Gudrun Caspersen	X
Vindafjord kommune	Endre Stople	X
Bokn kommune	Sigmund Alvestad	X
Karmøy kommune	Endre Bø Blindheim	Meldt forfall
Karmøy kommune	Monika Kvilhaugsvik	X
Tysvær kommune	Terje Knoff	Meldt forfall
Rogaland fylkeskommune	Harald Stakkestad	X
Rogaland fylkeskommune	Torunn Vestbø Gjerde	X
Mattilsynet	Åshild Skeie	X
Fylkesmannen, miljøvernavdelingen	Ørjan Simonsen	X
Sekretariat vannområde Haugalandet	Sven-Kato Ege	X
Fiskeridirektoratet Region Sør	Kari Grundvig	
Vindafjord kommune (admin)	Harald Olav Stuhaug	X
Tysvær kommune (admin)	Marlin Øvregård Løvås	X
Karmøy kommune (admin)	Peder Christiansen	X
Haugesund kommune (admin)	Ingrid Ebne	Meldt forfall

Sak 1 Godkjenning av møteinnkallingen

Vedtak sak 1:

Haugalandet vannområdeutvalg godkjenner innkallingen til møtet i utvalget (5.12.17).

Sak 2 Godkjenning av referat fra forrige møte i vannområdeutvalget

Vedtak sak 2:

Haugalandet vannområdeutvalg godkjenner referatet fra møtet i utvalget (6.6.17).

Sak 3 Status for de prioriterte vannforekomstene i Haugalandet vannområde

Arbeidsgrupperepresentanter fra Vindafjord, Karmøy og Tysvær kommuner presenterte sine prioriterte vannforekomsters status. Vannområdekoordinator gjorde det samme på vegne av Haugesund og Bokn kommuner. En fylligere gjennomgang av kommunenes vannarbeid finner man i dagsordenens vedlegg til møtet eller i den vedlagte powerpoint-presentasjonen til dette referatet.

Harald Olav Stuhaug fra Vindafjord kommune fremla for vannområdeutvalget det arbeidet kommunen har gjort og vil gjøre i de prioriterte vannforekomstene, og da i særdeleshet Vatsvassdraget. Han forklarte hvilke virkemidler man har hatt til disposisjon for å redusere avrenning av næringsstoff fra landbruket (støtte til renseparker/fangdammer, utvidet gjødsellagerkapasitet, miljøavtaler, ugjødsla randsoner og miljøvennlig gjødselspredning). I den forbindelse stilte Harald Olav Stuhaug spørsmålsteget ved effekten av renseparker ved høy og konsentrert nedbørintensitet, noe som ikke er uvanlig i Vindafjord. Under slike episoder kan det oppstå en utspylingssituasjon av næringsrikt sediment fra selve sedimentasjonskamrene. Marlin Øvregård Løvås påpekte at fangdammer/reseparker bør ha overløp for slike forhold. Harald Olav Stuhaug var enig i at det i utgangspunktet vil redusere faren for sedimentlekkasje, men at det i renseparker som delvis er lagt i bekker uansett vil være en overhengende fare for utspyling.

Det ble forklart at den kommunale VA-avdelingen (VA) nå har kommet på banen i Vatsvassdraget, noe Harald Olav Stuhaug så på som særs positivt og viktig for det videre arbeidet her. Samtidig understreket han at VA ikke utelukkende kan jobbe med de prioriterte vannforekomstene i vannarbeidet, men må ta hensyn til andre aktørers aktiviteter. For eksempel har Statens vegvesen aktiviteter i kommunen som pågår i et visst tidsrom. Dermed henger VA seg på prosjekter som f. eks. gang- og sykkelveier, slik at de kan få etablert felles offentlig VA-infrastruktur samtidig. Harald Stakkestad mente at man i opparbeidelsen av f.eks. offentlig ledningsnett knyttet til utbygging av vei og gang- og sykkelstier, må få husstander som tidligere ikke har vært påkoblet til å koble seg på.

Marlin Øvregård Løvås fra Tysvær kommune presenterte kommunens prioriterte vannforekomster. Noe av det viktigste som har blitt gjort i den senere tid knyttes til VA. Førresfjorden er nå sanert, og avløp vil sendes til nytt renseanlegg i Gismarvik. På sikt vil dette også gjelde for Skjolda- og Grindefjorden og Førlandsfjorden. Dette vil bidra til mindre næringsbelastning i sårbare vannforekomster.

Hun kunne også opplyse om at Tysværsiden av Skjolda- og Grindefjorden i 2016 ble innlemmet i RMP-ordningen om miljøvennlig gjødselspredning. Per nå har kun to bruk sluttet seg til avtalen, men man håper dette vil øke i tiden fremover. På bakgrunn av enkelte uheldige gjødselutslipp følger kommunen ekstra nøye med i området.

Peder Christiansen la frem for vannområdeutvalget hva som har blitt gjort og vil gjøres i de prioriterte vannforekomstene i Karmøy kommune. Kommunen ønsker fremover å prioritere Hilleslandsvassdraget for videre tiltak, men man er usikre på prosessen fremover.

Det ble nevnt at Karmsundet er en litt uangripelig vannforekomst, hvor kommunen ikke er forurensningsmyndig for industrien langs sundet. Likevel påpekte Ørjan Simonsen fra Fylkesmannen at kommunen bør melde ifra til Miljødirektoratet hvis man opplever ureglementerte hendelser knyttet til forurensning fra industrivirksomhet. Monika Kvilhaugsvik spurte om vannet i Karmsundet er egnet som badevann. Peder Christiansen kunne tydelig fastslå at man ikke skal ha betenkeligheter med å bade i sundet. Derimot er det for enkelte områder i Karmsundet kostholdsråd for skalldyr. Det baserer seg på at skalldyr ofte er svært stasjonære, og at individer nær slike problemområder følger vil kunne ha oppkonsentrert større mengder miljøgifter. Gudrun Caspersen spilte inn at politikerne i Haugesund ønsker å få klarhet i forholdene i Asalvika på Haugesundsiden av Karmsundet. Større fartøyer legger til kai ikke langt fra selve vika, og man ønsker å se på om dette kan skape oppvirvling av forurensede bunnsedimenter.

Vannområdekoordinator presenterte til slutt status for Haugesund kommunes prioriterte vannforekomster og situasjonen for Bokn kommune.

I Haugesund er man enige om å prioritere Viksefjorden med omkringliggende nedbørfelt. Det foreligger lite informasjon om området, men det antas at Viksefjorden og nedbørfeltet kan være påvirket av menneskelig aktivitet. Gjennom kartlegginger det kommende året håper man å få et klarere bilde av hva som må gjøres. Et eventuelt videre tiltaksarbeid krever samarbeid, både innad i Haugesund kommune, mellom kommunene Haugesund og Sveio og også Fylkesmennene i Rogaland og Hordaland.

Det ble informert om hva som er status for Kvalavassdraget etter fjorårets rapport. Flere tiltak har blitt gjort eller skal gjennomføres av VA, etter at rapporten pekte på flere områder som kan forurense vassdraget. Håpet er å eliminere samtlige utslipp som kan påvirke vassdraget negativt.

For Haugesund er det svært viktig å ta vare på vannveiene man har i det urbane rom. Derfor er man tydelige i kommuneplanen på at bekker skal hensyn tas, ved å forby kanaliseringer eller inngrep nærmere enn ti meter fra vassdraget. Dette følges opp.

Bokn er den eneste av kommunene som ikke har noen prioriterte vannforekomster, etter at Sunnlandsstraumen-Drevsund ble tatt ut av listen. Vannområdekoordinator fremholdt at selv om kommunen ikke har noen prioriterte vannforekomster, så betyr det ikke at alt vann på og rundt kommunen er bra. Derfor ønsker man gjerne å se nærmere på bekkefelt Bokn og Boknasundet i årene fremover.

Sak 4 Felles overvåking for Haugalandet vannområde 2018

På arbeidsgruppemøtet i Haugalandet vannområde 1. november, kom gruppa frem til et forslag om vannforekomster som ønskes overvåket i Haugalandet vannområde for 2018.

Forslagene til vannforekomster som ønskes undersøkt kan deles inn i tre kategorier:

- Prioriterte vannforekomster som ikke oppnår miljøtilstanden «god» eller «svært god»
- Vannforekomster som ligger i samme nedbørsfelt som de prioriterte vannforekomstene, og kan tenkes å påvirke sistnevnte negativt
- Vannforekomster hvor det ikke foreligger kunnskap om miljøtilstand

Som det fremgår i vedtaket vil vannområdekoordinator, i samråd med gjeldende kommune(r), om nødvendig kunne gjøre endringer ut i fra hensyn knyttet til prioritering, finansiering og andre forhold.

Vannområdeutvalget slutter seg til de prioriteringene og fullmaktene arbeidsgruppen har lagt til grunn i sitt forslag til vedtak.

Vedtak sak 4: *Haugalandet vannområdeutvalg vedtar forslaget til felles overvåking for Haugalandet vannområde 2018. På vegne av Haugalandet vannområde får vannområdekoordinator ansvaret for å koordinere og ta hånd om anbudsprosess og videre oppfølging av prosjektet. Vannområdekoordinator har fullmakt til å gjøre endringer i overvåkingsprogrammet knyttet til endret prioritering, finansiering og andre forhold. Dette skal gjøres i dialog med den/de kommune(r) det gjelder.*

Sak 5 Frivillige tiltak i landbruket på Haugalandet

Flere av kommunene i Haugalandet vannområde har utfordringer med landbruksforurensning og områder innlemmet i RMP-ordningen som ikke følges opp på grunn av kapasitetsmangler i kommunene. I Jæren vannområde har man i en årrekke løst dette ved å ha to personer tilknyttet en prosjektgruppe, kalt «frivillige tiltak i landbruket». Man jobber for å få bøndene til å gjennomføre tiltak som ikke er lovpålagte, men som bidrar til bedre vannkvalitet. Ifølge regionalt tiltaksprogram bør det komme på plass en 50-100 % stilling på Haugalandet for oppfølging av frivillige tiltak i landbruket.

Det ble åpnet for en diskusjon rundt et slikt tiltak.

Harald Olav Stuhaug, som har bidratt fra kommunens side i oppfølgingen av frivillige tiltak rundt Vatsvassdraget, mente en slik stilling kan være verdifull for å få en større tilslutning i områder som er innlemmet i RMP. Blant annet jobber Sunnhordland vannområde med å få på plass en slik stilling. Samtidig var han tydelig på at finansieringen vil være en stor utfordring i et slikt forslag til kommunene. Dette bør ikke belaste kommunenes budsjetter i for stor grad. Harald Stakkestad fulgte opp og kommenterte at siden tiltaket ikke er lovpålagt, vil kommunene ha vanskeligheter med å kunne vedta å avsette et større beløp til slikt. Endre Stople viste til det arbeidet som har blitt og blir gjort rundt Vatsvassdraget, og at Harald Olav Stuhaug har god støtte og tillit blant bøndene i området. Han stilte spørsmål ved hva som ville skje hvis en person, eksempelvis, uten den samme kjennskapen til området, skulle involveres.

Det var enighet i utvalget om at hvis en slik stilling skal realiseres, så må fylkeskommunen, Fylkesmannen og andre overordnede myndigheter bidra og legge til rette økonomisk for dette. I tillegg må det være interessant for kommunene.

Vannområdekoordinator vil opprette en dialog/få en skriftlig redegjørelse fra prosjektgruppa «frivillige tiltak på Jæren» samt ha en dialog med Fylkesmannen og fylkeskommunen. Det vil også være aktuelt å kontakte vannområdekoordinator for Sunnhordland vannområde, Kari Rydland.

Vannområdeutvalget ønsker en leveranse fra arbeidsgruppen før neste vannområdeutvalgsmøte, om mulighetene for økt gjennomføring av frivillige tiltak i landbruket.

Vedtaks sak 5: *Haugalandet vannområdeutvalg slutter seg til skissert forventning, og ønsker en redegjørelse fra vannområdets arbeidsgruppe om muligheten for opprettelse av et engasjement som kan legge til rette for økt frivillig tiltaksgjennomføring blant bøndene på Haugalandet.*

Sak 6 Orientering omkring endring av vannregionmyndighet

Det foreslås av Klima- og miljødepartementet at vannforvaltningsplanene ikke lenger skal vedtas som regionale planer etter plan- og bygningsloven. En slik frakobling fra plan- og bygningsloven medfører at de fylkeskommunene som i dag er vannregionmyndigheter ikke lenger skal ha en formell rolle i arbeidet. Det foreslås at utvalgte fylkesmenn får ansvaret for å koordinere det forberedende regionale arbeidet, mens Miljødirektoratet i samråd med øvrige berørte direktorater utarbeider og sørger for høring av oppdaterte vannforvaltningsplaner, og oversender tilrådning til Klima- og miljødepartementet.

Det fremgår av forslaget at det blir opptil den enkelte Fylkesmann å bestemme om det fortsatt skal være vannområder.

På bakgrunn av klima- og miljødepartementets forslag til endringer i vannforskriften og naturmangfoldloven har vannområdeutvalget besluttet å sende et svar til høringsnotat.

Haugalandet vannområdeutvalg er samstemte, og på linje med arbeidsgruppen i Haugalandet vannområde, i at det er helt avgjørende og nødvendig for vannarbeidet at vannområdene beholder sin nåværende struktur hvis en delegering av vannregionmyndighet skal overføres fra fylkeskommunen til Fylkesmannen. Lokal deltakelse og medvirkning i vannarbeidet kan ikke overvurderes.

Vannområdekoordinator vil utforme et brev og sende Klima- og miljødepartementet, undertegnet leder av Haugalandet vannområdeutvalg og vannområdekoordinator for Haugalandet.

Vedtak sak 6: Svar til høringsnotat - Forslag til endringer i vannforskriften og naturmangfoldloven

Dagens system med regionalplanstatus fungerer godt i vannregion Rogaland!

Rogaland fylkeskommune som vannregionmyndighet har skapt lokalt engasjement og god fremdrift i arbeidet. Det har vært en styrke å ha hjemmel i plan- og bygningsloven som gir planen status som regionalplan, og som sikrer rett til medvirkning og plikt for alle kommuner og statlige regionale styringsmakter. Det er det lokale arbeidet som sikrer rent vann, og det er derfor særdeles viktig at forskriften legger til rette for lokalt engasjement og ansvar.

Lokal forankring har til nå vært et viktig prinsipp i vannforskriftarbeidet. Det er viktig og ikke ødelegge det lokale engasjementet som nå er opparbeidet. For å holde frem med lokalt engasjement og god fremdrift med lokal tiltaksgjennomføring, er vannområdekoordinatorene helt sentrale. Ressursene til arbeidet i vannområdene må holdes oppe på samme nivå, slik at vi kan fortsatt kan ha egne vannområdekoordinatorene.

Om det blir en overføring av ansvar som regional vannkoordinator fra fylkeskommunen til Fylkesmannen, må det følge med nødvendige personalressurser både til Fylkesmannen sine aktuelle avdelinger og til vannområdene. Fylkeskommunen trenger og å bidra i det videre arbeidet, og trenger ressurser til det.

Rogaland må holde frem som en egen vannregion. Både naturgitte forhold og næringslivet er særegent i Rogaland. Dimensjonene og strukturen i landbruksnæringen er et eksempel her. Nedbørfeltene er små, med høye krav til lokalkunnskap. Aksjon Vatsvassdraget er en lokalt initiert aksjon som har grobunn i lokalt engasjement. Haugalandet vannområde ønsker å tilrettelegge for best mulig medvirkning, og støtte opp om aksjonen og andre lokale tiltak. Alt dette vil bli best ivaretatt med Rogaland som en egen vannregion.

Dersom status som regional plan med hjemmel i plan- og bygningsloven blir endret, er det ekstra viktig at det blir utarbeidet et klart og dekkende hjemmelsgrunnlag for regionale styresmakter og kommunene sitt videre arbeid for å bedre vannmiljøet. Dette er avgjørende for å få en plan med tyngde og lokal forankring. Vi tviler på om dette vil bli like godt ivaretatt med de endringene i hjemmelsgrunnlag som det her er forslag om. Status til vannforvaltningsplanene må ikke svekkes på en slik måte slik at det blir vanskeligere å få satt av ressurser til vannarbeidet i kommunene.

Sak 7 Sekretariatet orienterer

- Det ble informert om de viktigste sakene i arbeidsgruppa og VA-gruppa i Haugalandet vannområde.
- Vannområdekoordinator har presentert vannarbeidet i hovedutvalg teknisk i Karmøy kommune, og status for vannarbeidet i Haugalandet vannområde i vannregionutvalget.
- Tysvær og Vindafjord har fått henholdsvis kr. 100 000 til sjørretprosjektet i Skjoldafjorden, og kr. 50 000,- til miljøkartlegginger av gårdsbruk rundt Vatsvassdraget.

- Det jobbes videre med sjørretprosjektet i Skjoldafjordsystemet. Fylkesmannen har fått utarbeidet et notat, mens prosjektet nå har kr. 320 000,- til disposisjon.
- Rogaland fylkeskommune og vannområdekoordinator har i samarbeid utarbeidet et informasjonsark for Haugalandet vannområde. Det ble foreslått av vannområdeutvalget at informasjonsarket følger referatet, slik at de politiske utvalgene får arket som referatsak sammen med møtereferatet.

Sak 8 Møteplan for Haugalandet vannområde (2018)

Dato, tid	Utvalg/gruppe/seminar ol.	Vert/sted	Tema/saker
17.januar Kl. 10.15-13.15	Arbeidsgruppa i Haugalandet vannområde	Tysvær kommune/ Tysvær rådhus	- Overvåking 2018 - Status for kommunenes interne arbeidsgrupper - Tilrettelegging for økt gjennomføring av frivillige tiltak i landbruket - Vannområdets tiltaksmidler
28. februar Kl. 8.30-11.30	VA-gruppa i Haugalandet vannområde	Tysvær kommune/ Tysvær rådhus	
11. april Kl. 10.15-13.15	Arbeidsgruppa i Haugalandet vannområde	Tysvær kommune/ Tysvær rådhus	
17. april Kl. 9.00-11.00	Haugalandet vannområdeutvalg	Tysvær kommune/ Tysvær rådhus	
2. mai Kl. 13.00-16.00	VA-gruppa i Haugalandet vannområde	Tysvær kommune/ Tysvær rådhus	
22. august (muligens én uke senere) Kl. 10.15-13.15	Arbeidsgruppa i Haugalandet vannområde	Tysvær kommune/ Tysvær rådhus	
13. september Kl. 8.30-11.30	VA-gruppa i Haugalandet vannområde	Tysvær kommune/ Tysvær rådhus	
2. oktober Kl. 9.00-11.00	Haugalandet vannområdeutvalg	Tysvær kommune/ Tysvær rådhus	
14. november Kl. 10.15-13.15	Arbeidsgruppa i Haugalandet vannområde	Tysvær kommune/ Tysvær rådhus	
3. desember Kl. 9.00-11.00	Haugalandet vannområdeutvalg	Tysvær kommune/ Tysvær rådhus	
4. desember Kl. 13.00-16.00	VA-gruppa i Haugalandet vannområde	Tysvær kommune/ Tysvær rådhus	

Eventuelt